במה אשה פרק ששי שבת

סו.

ור' יוסי אוסר. דלמא מכשיר הוא: **ואם יש לו בית קבול כתיתין.** שנתקב בו כדי קיבול כתיתין של גנדיס לכין ומוכין להניח דאם שוקו עליהן: **טמא.** מקבל טומאת מגע. אבל אם אין לו אלא בית קבול דאם שוקו ואינו מניח שם כתיתין נמי לא בית קבול לטומאה (ב) והוה ליה כפשוטי כלי עץ ודומיא דשק בעינן שקבול שלו עשוי לטלטל על ידו מה שנתפנן לתוכו (ג) אבל אם שוקו אינו מיטלטל ע"ג הכלי: **סמוכות שלו.** סמוכות של קיטע. יש קיטע בשתי רגליו מהלך על שוקיו ועל מרכזותיו ועושה סמוכות של עור לשוקיו: **עמלין מדרס.** אם זב הוא דהא לממיכת גופו עביד ומדרס הזב עושה אב הטומאה: **ויולאין כהן בשבת.** דתכשיט לדיה הוא: **ונכנסין כהן לעזרה.** דאמ"ג דתנן (ברכות דף נד.) לא יכנס אדם להר הבית במנעלו הני לאו מנעל נינהו דלאו בגאם רגלו הן: **כפה.** יש קיטע שיצאו וכוותו גידי שוקיו ואפי' על מרכזותיו אינו יכול ליגע ועושין כמין כפה גמוך ויושב עליו וכשהוא מהלך נסמך על ידיו בספסלים קטנים ועוקר גופו מן האדמה ונדחף לפניו וחוזר ונח על אחוריו והכפה קשור לו מאחוריו: **סמוכות.** של אותו קיטע. עושה לה סמוכות של עור או של עץ לרגלי שוקיו או רגליו התלויין וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קלת: **ואין יולאין כהן בשבת.** רבותינו אומרים מפני שאינם לריכין לו כל כך ולא נהירא לי טעמא. ואיכא למימר דאיידי דתנו ולא מנחי אחרנא זימנין דמשתלפי: **ואין נכנסין כהן בעזרה.** דמנעל נינהו: **לוקטמין.** טלמסק"א נעשין לשחוק להבעית תינוקות: **טהורים.** מלקבל טומאה דאינו לא כלי משמש ולא מכשיר: **גמ' היכי תנן.** הקיטע יולא ורבי יוסי אוסר אי אין הקיטע יולא ורבי יוסי מתיר: בר שילא: **קיטוע.** חדר קטן של בית המדרש: **סמך סמך.** ר' יוסי אוסר שתי תיבות שם כהן סמך סמך זו אצל זו: **או של שמאל בימין.** סנדל של שמאל נעל בימין ומנלה דמגילה בימין הוא דגמר רגל רגל ממגורע: **מאן תנא.** דסנדל של עץ מכיר נעלו: **סנדל של סיידין.** מוכרי סיד וכשמתעסקין בו נועלין אומו ושל עץ הוא מפני שהסיד שורף את העור: **ואמר רב הונא גרסי'.** מאן הודו לו ר' **מאיר.** דאמר הקיטע יולא בקב שלו: **ור' יוחנן בן נורי מטהר.** דלאו אורחא לעשות מקם אלא מקנים ומנעל נמי לאו אורחיה מעך אלא מעור זה לשון רבותי. ולי נראה סנדל של סיידין של קש הוא ור' יוחנן בן נורי מטהר בכלי קש דלאו עץ נינהו ור' עקיבא כעץ מכיר להו דקשין הן: **קש.** זנבות השבלים: **ואין עמא מדרס.** דלא מסתמיך עליה. הא דנקט טומאת מת ה"ה לכל טומאת מגע אלא משום דאמר אין עמא מדרס שהוא אב הטומאה נקט נמי טומאת מת והכי קאמר נעשה אב הטומאה ע"י מת דכלי עץ שיש לו בית קבול הוא ומקבל כל טומאת מגע ואהל ועל ידי כל הטומאות הוא נעשה לאשון ועל ידי מת שהוא אבי אבות הטומאה נעשה אב הטומאה ואין נעשה אב הטומאה ע"י מדרס דקסבר לאו לממיכה עבידי אלא לתכשיט ואומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו: **עגלה של קטן.** לאחר בה ולטלטלו עליה: **עמאה מדרס.** הואיל ופעמים שיושב עליה. והאי נמי זימנין דמסתמיך עליה: **טהור מכלום.** לא מדרס ולא אחר טומאה לא מעמא מדרס משום דלאו לממיכה עביד שעל רגלו מהלך ואע"ג דמיסתמיך עליה לפרקים ושאר טומאה נמי לא דפשוטי כלי עץ הוא. אלמא אע"ג דזימנין דמסתמיך עליה הואיל ועיקר עשייתה אינה לכך אינה טמאה מדרס. ואין לומר משום דפשוט הוא יהא טהור ממדרס דלא החכרה טהרת פשוטי כלי עץ אלא לטומאת משום דאהל דטעמא משום דאיתקש לשק הוא וגבי מת ובגלים הוא היקישא: לתרוצי

ורבי יוסי אוסר ואם יש לו בית קיבול כתיתין טמא סמוכות שלו טמאין מדרס ויוצאין בהן בשבת ונכנסין בהן בעזרה כסא וסמוכות שלו טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן בעזרה לוקטמין טהורין ואין יוצאין בהן: **גמ' אמר ליה רבא לרב נחמן** היכי תנן אמר ליה לא ידענא היכלכתא מאי אמר ליה לא ידענא איתמר אמר שמואל אין הקיטע וכן אמר רב הונא אין הקיטע אמר רב יוסף הואיל ואמר שמואל אין הקיטע ואמר רב הונא אין הקיטע אנן נמי ניתני אין הקיטע מתקיף לה רבא בר שילא לא שמיע להו הא דמתני ליה רב חנן בר רבא לחייא בר רב קמיה דרב בקיטונא דבי רב אין הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' מאיר ור' יוסי מתיר ומחוי ליה רב איפוך אמר רב נחמן בר יצחק וסימנא סמך סמך ואף שמואל הדר ביה דתנן חלצה בסנדל שאינו שלו בסנדל של עץ או של שמאל בימין חליצה כשרה ואמרינן מאן תנא אמר שמואל ר"מ היא דתנן הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ ר' יוסי אוסר ואף רב הונא הדר ביה דתניא סנדל של סיידין טמא מדרס ואשה חולצת בו ויוצאין בו בשבת דברי ר"ע ולא הודו לו [א] והתניא הודו לו אמר רב הונא מאן הודו לו ר' מאיר ומאן לא הודו לו ר' יוסי (אמר רב יוסף) מאן לא הודו לו ר' יוחנן בן נורי דתנן [ב] כוורת של קש ושפופרת של קנים ר"ע ממטא ור' יוחנן בן נורי מטהר אמר מר סנדל של סיידין טמא מדרס הא לאו להילוכא עבדי אמר רב אחא בר רב עולא שכן הסייד מטייל בו עד שמגיע לביתו: ואם יש לו בית קיבול כתיתין טמא: אמר אביי טמא טומאת מת ואין טמא מדרס רבא אמר אף טמא מדרס אמר רבא מנא אמינא לה דתנן עגלה של קטן טמאה מדרס ואביי אמר התם סמיך עילויה הכא לא סמיך עילויה אמר אביי מנא אמינא לה דתניא מקל של זקנים טהור מכלום ורבא התם

לתרוצי

סנדל של סיידין. פ"ה מוכרי הסיד וכשמתעסקין בסיד נועלין אותו ושל עץ הוא מפני שהסיד שורף את העור זה נשון רבותי ול"נ סנדל סיידין של קש הוא וכפי' זה נראה דהכי תניא בתוספתא סנדל של קש ר' עקיבא מטמא כו':

טמא מדרס **ולא** הודו לו. וא"ת ואמאי לא הודו לו ומי נרע מכופת שאור שיהדו ליטיבה דקתי"ל דטמא מדרס דגבי מדרס לא בעינן דומיא דשק דכל דבר המיוחד למדרס טמא מדרס וי"ל דלשון שפיכה רש"י של קש הוא ניחא דכיון דלאו בר קיימא הוא אינו טמא ולא דמי לכופת שאור שהוא בר קיימא והכי אשכחן במשניות דקתני גבי האלון והאגוז וריחון שחקקום מיעוקות לעוד בהן עפר שמקבלין טומאה ואילו גבי לפת ואתרוג שחקקו קתני שאינן מקבלין טומאה לפי שאינן מתקיימין ולשון שפיכה שסנדל הוי של עץ קשה שהרי לאוי הוא להתקיים כיון שהוא של עץ ושמא י"ל דהיינו טעמא דמטהר סנדל דלא חשיב עביד להילוכא מה שמטייל בו הואיל ואין רגילות לעשות מנעל להילוך כמותו דכוותה בשפופרת כיון שאין רגילות לעשותה מרגילות לעשות ליטיבה כמותה: **כוורת** הקש **ושפופרת** של קנים ר"ע **ממטא.** ואם תאמר והיכי מטמא (לענין טומאת מת) כיון דלא חזי ליטיבה לא מטמא מדרס ולענין טומאת מת הא לא כתיב בפרשה אלא כלי עץ ועור וכגד ושק וי"ל דקש נמי חשיב של עץ כדאמר (נכרות דף מ.) פרי שאכל אדם הראשון מהו היתה אי נמי הך טומאה דרבנן היא: **ורבי** יוחנן מטהר. לפירוש אחרון שפי' בקונטרס דסנדל של קש הוא מדמי שפיר כוורת לסנדל של סיידין ולאידך פירושא שפי' דסנדל של עץ הוא נ"ל דמייתי הכי דכי היכי דר' יוחנן מטהר בכוורת של קש לפי שאין רגילות לעשותה מקש הכי נמי במנעל של סיידין לפי שאין רגילות לעשות מנעל של עץ מטהר: **והא** לאו להילוכא עביד. הקשה הר"ר אליעזר ממיץ נרשב"א מאי פריך והלא משעת מלאכתו הוא מהלך בו ולכך הוא נעשה ומיהו לו דסנדל של סיידין לאו לנעול עשוי אלא אחד מכלי אומנתו של סיידין הוא ועשוי כעין סנדל ויכול לתת רגלו בתוכו לנועלו אך אין עשוי רק לטות בו את הבית ופעמים שנעל בו ומטייל בו עד שיגיע לביתו ולהכי פריך והא לאו להילוכא בו' וי"ל פירש הואיל ואין עשוי כלל לנעילה רק לשמור מגעליו שלא ישרפו בסיד לאו להילוכא עביד ומכל מקום משני לו שכן הסייד בו':

רבא אמר אף טמא טומאת מדרס. פי' הרב פור"ת הא דלא קתני בגרשא דמתניתין ואם יש לו בית קיבול כתיתין טמא מדרס כדקתני בסיפא משום דהוה משמע אבל אם אין לו בית קיבול טהור מן המדרס אבל טמא טומאת מת ולא היא דהא פשוטי כלי עץ הוא ולהכי תנא טמא סתמא דבכה"ג טמא הא אין לו בית קיבול כתיתין טהור לגמרי וא"ת למה לי בית קיבול כתיתין תיפוק ליה דכל הטמא מדרס טמא טומאת מת ס ומ"ל דבית קיבול כתיתין עושין אותו ראוי למדרס:

עגלה של קטן. פ"ה עגלה שהקטן יושב עליה ול"נ דא"כ מאי קמ"ל פשיטא דאין לך מיוחד למדרס גדול מזה לכך נ"ל דהיינו עגלה שעושין לקטן להתלמד להלך טמאה מדרס דנשען עליה: קישורי

מסורת הש"ס

(א) [נמצאה שבתשניות אית' תנקטמין וכערוך כתב כרהכמ"ן]. (ב) [ובתוספת מז.]. (ג) [סס]. (ד) יבמות קמ. (ה) עדיות פ"ב מ"ח תוספתא דכלים ב"ב פ"ד (ע"ש). (ו) [ל"ל רב יוסף אמר]. (ז) שם. (ח) [כפי' דכלים מ"ו תנן מחללת הקש ושפופרת הקש ר"ש מטמא ור"י כן מיר מעתר וע"ש כפי' הר"ש ד"ה ר"ש ולכאורה נראה שג"ל דמעיק כווכה וכו'], (ט) כילה כב. י) [כלים ב"ב פ"ד], (כ) [חולין קכט.], (ל) [כלים פי"ו מ"ט"ו], (מ) בפ"ו ליקח, (נ) [מתוספתא נדה מט.].

הגהות הב"ח

(מ) נכרא ומומנא סמך סמך. נ"ב ע' ר' כפ' ח' מלים דף קי ע"א בתי"ס התוספי' בד"ה פיסמלי: (ס) רש"י ד"ה טמא מקבל וכו' לטומאה הוא והוא וכו' דדומיא דשק:

גליון הש"ס

גמ' אמר רב יוסף מאן לא הודו לו. בתמכין בתלמוד רפ"ח דיומא נרש כתן רבא אמר: רש"י ד"ה טמא ובו' אבל שיטו אני מ"שלמל. עיין לקמן דף פא ע"ב תוס' ד"ה מפי פותחות:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והתניא. נ"ב והתנ. מתני' בעדיות: [ב] שם (כוורת של קש ושפופרת של קנים) תא"מ וב"ב ומלאכת הקש ושפופרת הקש ועיין נפי"ז דכלים:

מוסף רש"י

עגלה של קטן. שעושין לו לשחוק ויושב עליה ומטלטלין אותו עליה (ב"ב כג.). טמאה מדרס. אם החיוק זב נעשים העגלה אב הטומאה, דמיוחדת ליטיבה היא, דהא מוקף קטן עליה, נמצאת סיבת מיוחדת לו ליטיבה ואין אומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו, דאילו לא מיוחדת לסבי לא הוה אב הטומאה, מתניתין (לעיל עט.) יכול כפה אלא רשב"ג עליה כו' (ב"ב שם).

עין משפט נר מצוה

עז א מי' פי"ע מהל' שבת הלכה עז סמנ לאין סה טופ"ש מ"ח סימן שא סעיף עז:
עח ב שם סעיף מח:
עט ג מי' פכ"ה מהל' כלים הלכה יח:
פ ד ה שם הלכה יט:
פא ו שם הלכה מח:
פב ז שם הלכה ח:

לעזי רש"י

טלמשק"א [טלימש"א]. מסקה.

רב נסים גאון

סמוכות שלו אין נכנסין בהן לעזרה. מחמת מה שנאמרה בפרק הרואה מקום במסכת ברכות ולא יכנס בה להר הבית במקלו ובמנעלו.

רבינו חננאל

ורבי יוסי אוסר. וכדאוקמה) ומתתי בה פימנא סתם סתם כלומר ר' יוסי אוסר, (ק)סבר הקב של קיטע (אינו) חשוב כסנדל ואסור לצאת בו ביה"כ. והיינו טעמא דר' יוסי דאסר בשבת גזרה דלמא משתמיט ואתי לאתויי ד' אמות ברה"ר (כר'). ושמואל נמי ורב יוסף הדרו ואוקמה למתניתין הקטע יוצא דברי ר"מ. סנדל של סיידין. פי' הסייד כשהוא סד קרקעית הבית בסיד נועל סנדלו של עץ ברגלו כדי שלא יהא הסיד אוכל ברגלו. בית קיבול כתיתין. פי' חקוק בתוך הקב חקיקה להיות הכתיתין ומוגלא הגבה מרגלו זבין (ן)מתקבצין באותה החקיקה ולא יהו מצערין אותו בארכובותיו. אמר אביי טמא טומאת מת מפני שיש בו בית קבול והוי כלי. רבא אמר אף טמא מדרס כמו עגלה של קטן יוצאין בהן בשבת כי אינם משא וכלים הם.

ל) היכא נמ"ז כשם רבינו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com